

**Karolinska
Institutet**

Kursplan för

Psykologiska behandlingsmetoder inklusive psykoterapi, 30 hp

Psychological Treatment, Including Psychotherapy, 30 credits

Denna kurs är nedlagd, för mer information se rubriken Övergångsbestämmelser i den sista versionen av kursplanen.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT11 , HT12

Kurskod	2PS023
Kursens benämning	Psykologiska behandlingsmetoder inklusive psykoterapi
Hp	30 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psykologi
Nivå	AV - Avancerad nivå
Betygsskala	Väl godkänd, godkänd, underkänd
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Programnämnd 8
Datum för fastställande	2011-05-13
Reviderad av	Utbildningsnämnden CNS
Senast reviderad	2024-02-28
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2012

Särskild behörighet

Godkänt resultat från psykologprogrammets termin 1-7 omfattande 210 högskolepoäng samt minst 15 högskolepoäng från termin 8.

Student som underkänts på verksamhetsförlagd utbildning (VFU)/motsvarande till följd av att studenten visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, är behörig till nytt VFU-tillfälle först när den individuella handlingsplanen har fullföljts.

Mål

Moment 1

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- Under handledning självständigt genomföra beteendeanalys/fallkonceptualisering, bedömning, behandlingsplanering, behandlingsarbete samt behandlingsutvärdering med klient (barn och/eller vuxen)

som har vanligt förekommande problematik (t.ex. ångestsyndrom/förstämningssyndrom, hälso- eller stressrelaterade problem)

- Planera för och genomföra egen klinisk utvärdering av klientarbetet i enlighet med psykoterapeutisk forskningsmetodik, samt kritiskt granska och analysera detta arbete
- Skriva behandlingsrapport samt redogöra och kritiskt reflektera kring erfarenheter av behandling för minst två klienter

Moment 2

Efter genomgången kursmoment ska studenten kunna:

- Använda ett professionellt förhållningssätt för att förmedla information om psykologi/psykologiska verksamhetsområdet på ett sätt som är anpassat till personer utan särskilda förkunskaper
- På ett självständigt sätt använda adekvata samtals- och intervjumetodiska färdigheter, inklusive motiverande samtalsstrategier
- Reflektera och analysera hur ens eget beteende, förhållningssätt, bakgrund, tankar, attityder, slutsatser, mm kan påverka samtalssituationen

Moment 3

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- Redogöra för förväntade effekter och eventuella biverkningar vid läkemedels- och kombinationsbehandling vid centrala psykiatriska syndrom
- Diskutera frågeställningar om behandlingsbehov utifrån ett farmakologiskt respektive psykologiskt perspektiv

Moment 4

Efter genomgången kurs ska studenten kunna:

- Redogöra för psykoterapeutisk forskningsmetodik samt planera för single-case design
- På ett integrerat sätt redogöra för, kritiskt granska och diskutera evidensbaserade principer, forskningsfynd samt olika behandlingsmodeller vid vanligt förekommande problematik såsom exempelvis ångest, förstämningssyndrom, ätstörningar, missbruk, personlighetsstörningar, psykoser, trauma/sorg/kris och parproblematik
- Illustrera och modellera tillämpningen av centrala evidensbaserade principer/tekniker. Studenterna förväntas kunna tillämpa tidigare genomgångna samtals/terapeutiska färdigheter, tillägna sig nya terapeutiska färdigheter, samt använda samtalsfärdigheter och samtidigt förmedla relevant information (t ex psykoedukation, rational) eller driva ett samtal framåt (dvs. vara assertive) när så krävs.

Moment 5

Efter genomgången kurs ska studenten kunna redogöra för och analysera:

- Teoretiska perspektiv på behandling. På ett integrerat sätt analysera likheter och skillnader, fördelar och nackdelar, med olika teoretiska perspektiv och skolor, som till exempel beteendeterapi, kognitiv terapi, tredje vågens beteendeterapier, och psykodynamisk korttidsterapi.
- Icke-specifika faktorer som påverkar psykologisk behandling. Diskutera och reflektera kring centrala icke-specifika terapeutiska faktorer som påverkar behandlingsprocesser och utfall. Exempel på sådana icke-specifika faktorer är terapeutisk allians, generella terapeutfärdigheter, behandlingsformat (individuellt, i grupp, självhjälp/internet), implementering (t ex. behandlingstrohet och organisatoriska förutsättningar för behandling).
- Verksamma mekanismer. Redogöra för och diskutera olika möjliga verksamma mekanismer i psykologisk behandling, och kunna använda sig av forskningsrelaterade begrepp som mediatorer och moderatorer.

Moment 6

Efter genomgången kurs förväntas studenten:

- Kunna diskutera, redogöra för och illustrera, inklusive modellera för andra, hur man tillämpar och anpassar terapeutiska principer och tekniker för att använda dessa effektivt i behandlingsarbetet.
- Kunna redogöra för hur man minskar risken för att hamna i fallgropar i behandlingsarbetet.
- Ha kunskap om tillvägagångssätt vid specifika företeelser, utmaningar eller svårigheter i behandlingsarbetet eller relaterade situationer (t.ex. behov av tolk, hantera våldsamt beteende)

Innehåll

Studenten förväntas från tidigare kurser ha grundläggande kunskaper om utrednings- och testmetodik, samtalsmetodik, samt skilda psykologiska skolbildningar/teorier inom det terapeutiska området förr och nu (psykodynamisk terapi, kognitiva och beteendeterapeutiska terapier, inlärningsteori/beteendeanalys). På denna kurs fördjupas kunskaperna och kompletteras med kunskap om integrativa strömningar inom psykoterapiens område, information om hur läkemedelsbehandling kan komplettera psykologisk behandling, samt kunskap om specifika klientrelaterade frågeställningar. Studenterna förväntas i hög utsträckning själva vara aktiva för inhämtande av kunskap genom bl.a. litteratur, rollspel, förberedelser inför handledning och klientarbete, och egna seminarier.

Klientarbete under handledning, 9.0 hp

Betygsskala: GU

Studenten får under handledning av person, som är både legitimerad psykolog och legitimerad psykoterapeut med relevant kompetens, genomföra minst två behandlingar av klienter med olika problemområden. Handledningen ges i grupp om 4-5 studenter. För att optimera handledningen spelas sessionerna in som ljudinspelning och studenten skriver sessionsrapport till varje handledningstillfälle. Handledningen ges regelbundet, veckovis ca 3 timmar per tillfälle under två terminer. Studenten kommer att genomföra sin handledda terapi inom ramen för den psykoterapeutiska metod som visat evidens för den aktuella patientens problematik. I enlighet med det nuvarande forskningsläget kommer betoningen att ligga på kognitiv beteendeterapi, KBT, men andra evidensbaserade metoder kan också komma ifråga.

Samtals- och intervjumetodik 4: Integration, 1.5 hp

Betygsskala: GU

Studenterna får repetera kunskap från tidigare kurser och träna på att använda både grundläggande samtalsfärdigheter samt förhållningssätt utifrån Motiverande Samtal (MI). Träning och feedback ges via filmvisning, rollspelsövningar, videoinspelning av rollspel och granskning av detta. Studenterna får reflektera kring centrala principer för samtalsmetodik, vara aktiva i samtals/intervjusituationer, och diskutera hur ens eget beteende mm. påverkar samtalssituationen.

Tillämpad farmakologi, 1.5 hp

Betygsskala: VU

Inom ramen för Tillämpad farmakologi får studenten fördjupad kunskap om läkemedelsbehandling vid psykiatriska syndrom (t.ex. antidepressiva läkemedel) samt hur farmakologisk behandling kan komplettera psykologiska insatser.

Evidensbaserad behandling, del 1, 9.0 hp

Betygsskala: VU

Detta kursmoment innehåller fördjupad kunskap om planering och behandling för barn, unga och vuxna med DSM-IV-diagnoser som ångest, förstämningssyndrom, ätstörningar, missbruk, personlighetsstörningar och psykos. Evidensbaserade upplägg illustreras bl.a. genom exempel från manualer som legat till grund för forskningen, samt genomgångar och träning i att använda centrala behandlingskomponenter. Dessutom innehåller momentet inslag om psykoterapeutisk forskningsmetodik.

Evidensbaserad behandling, del 2, 6.0 hp

Betygsskala: VU

Inom ramen för detta moment diskuteras centrala terapeutiska faktorer såsom terapeutisk allians och terapeut-klientrelationen. Dessutom reflekteras kring frågor om olika teoretiska perspektiv samt integration av terapiformer. Studenterna får även genomföra en föreläsning och reflektera kring sin insats. Kursmomentet sker till stor del genom problembaserad inläring, egen inläsning och reflektioner.

Att hantera utmaningar och fallgropar i det psykoterapeutisk, 3.0 hp

Betygsskala: GU

Studenten får mer träning i terapeutiska strategier och färdigheter för att förbättra kvaliteten på genomförda behandlingar och minska risken för avhopp. Studenten får även kunskap om hur de kan hantera vanliga svårigheter, fallgropar, och hinder i kliniskt behandlingsarbete (t.ex., bristande följsamhet med behandlingen, arbete med tolk mm.) Kursmomentet sker till stor del genom modellerande föreläsningar, rollspelsövningar, diskussioner och reflektioner.

Arbetsformer

Undervisningen består av lärarledda föreläsningar, kliniska demonstrationer av olika psykoterapeutiska metoder via t.ex. videovinjetter och modellering, gruppövningar med inslag av praktisk färdighetsträning, diskussions- och rollspelsseminarier, grupparbeten, studerandeleda diskussioner/föreläsningar, och reflektionsövningar/skrivningar (delvis via kurswebb). Studenterna förväntas ta eget aktivt ansvar för litteratursökningar om evidensbaserade terapiformer, forskningsfynd, samt kritisk granskning av och reflektion kring litteraturen. Inom ramen för moment 1 ges specifik handledning av handledare som både är legitimerad psykolog och legitimerad psykoterapeut med kognitiv beteendeterapeutisk inriktning eller annan lämplig terapeutisk inriktning på det klientarbete som studenten ska bedriva. Vissa seminarier, reflektionsuppgifter och övningstillfällen är obligatoriska.

Examination

Moment 1

Studentens kunskap examineras genom

- 1) Minst två genomförda klientarbeten (G/U)
- 2) 90% närvaro på handledningstillfällen (G/U)
- 3) Inlämnade sessionsrapporter och avslutade godkända behandlingsrapporter (G/U)
- 4) Falldiskussionsseminarium (G/U)
- 5) Rollspelsövningar (G/U)

På momentet ges något av betygen Godkänd/Underkänd.

Riktlinjer vid underkännande

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students verksamhetsförlagda utbildning (VFU) eller motsvarande om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att klient/patientsäkerheten eller klienternas/uppdragsgivarnas/patienternas förtroende för verksamheten/sjukvården riskeras. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänts på aktuellt moment och att ett VFU-tillfälle är förbrukat.

I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt VFU-tillfälle på denna kurs.

Moment 2

Studentens praktiska kunskaper inom samtals- och intervjumetodik IV utvärderas genom

- 1) Förmedlande av information till personer utan särskilda förkunskaper i psykologi och reflektion kring detta (G/U)
- 2) Rollspel av terapeutiska situationer i obligatoriska rollspelsseminarier, samt kritisk granskning av den egna insatsen (G/U)
- 3) Reflekterande uppgift om samtalsmetodik (G/U)

På momentet ges något av betygen Godkänd/Underkänd.

Moment 3

Momentet examineras genom

- 1) skriftlig inlämningsuppgift (VG/G/U)

På momentet ges något av betygen Väl Godkänd/Godkänd/Underkänd.

Moment 4

Studentens kunskap om evidensbaserad behandling examineras genom

- 1) Skriftlig tentamen (VG/G/U)
- 2) Skriftliga inlämningsuppgifter och reflektioner (G/U)
- 3) Rollspel av terapeutiska färdigheter vid obligatoriska seminarier (G/U)
- 4) Minst 80% närvaro med aktivt deltagande på kursmomentets föreläsningar och seminarier (G/U)

På momentet ges något av betygen Väl Godkänd/Godkänd/Underkänd. För att få godkänt på kursmomentet krävs minst betyget G på examinationsuppgift 1-4. För VG krävs betyget VG på examinationsuppgift 1 och G på examinationsuppgift 2-4.

Moment 5

Studentens kunskap om evidensbaserad behandling examineras genom

- 1) Enskilt utredande arbete (VG/G/U)
- 2) Föreläsning om det enskilda utredande arbetet och reflektion kring den egna insatsen (G/U)
- 3) Skriftliga reflekterande uppgifter (G/U)
- 4) Minst 80% närvaro med aktivt deltagande på kursmomentets föreläsningar och seminarier (G/U)

På momentet ges något av betygen Väl Godkänd/Godkänd/Underkänd. För att få godkänt på kursmomentet krävs minst betyget G på examinationsuppgift 1-4. För VG krävs betyget VG på examinationsuppgift 1 och G på examinationsuppgift 2-4.

Moment 6

Momentet examineras genom ett

- 1) Enskilt utredande arbete (G/U)
- 2) Skriftlig reflektion om teman på momentet (G/U)
- 3) Rollspel av terapeutiska färdigheter/situationer/fallgropar vid obligatoriska seminarier (G/U)
- 4) Minst 80% närvaro med aktivt deltagande på kursmomentets föreläsningar och seminarier (G/U)

På momentet ges något av betygen Godkänd/Underkänd. För att få godkänt på kursmomentet krävs minst betyget G på examinationsuppgift 1-4.

För att bli godkänd på hela kursen krävs minst betyget G på alla examinationsuppgifter under moment 1 - 6. För betyget Väl Godkänd på hela kursen krävs VG på minst 2 av de 3 kursmoment som har betygsgraderna U/G/VG (kursmomenten 3-5), samt betyget G på övriga kursmoment.

Vid frånvaro som kan leda till bristande måluppfyllelse beslutar examinator om möjlighet till ersättningsuppgift. Om detta inte är möjligt ges ytterligare en möjlighet att gå kursen i sin helhet vid nästa kurstillfälle.

För den student som inte uppfyller kriterier för åtminstone Godkänd (G) vid skriftlig uppgift/tentamen ordnas omtentamenstillfällen i enlighet med KIs lokala riktlinjer på teoretiska kursmoment.

Begränsning av antal examinations- prov- och praktikstillfällen:

Enligt KIs lokala riktlinjer har en student rätt till sammanlagt sex (6) examinationstillfällen per moment för att få godkänt resultat (dessa kan dock vara nästkommande ordinarie examinationstillfällen på kursen). Verksamhetsförlagd utbildning/kliniska moment (t ex moment 1 "Klientarbete under handledning" på denna kurs) har studenten enligt KIs lokala riktlinjer rätt att genomgå maximalt två (2) gånger.

Om en student riskerar att bli underkänd på moment 1, klientarbete under handledning, ska studenten bli informerad om detta skriftligt och muntligt vid halvtidsbedömningen inför termin 10. Detta sker så att studenten ges möjlighet att förbättra sina kunskaper. I samband med detta upprättas en åtgärdsplan för hur studenten ska kunna uppnå godkänt resultat.

Övergångsbestämmelser

Kursen är nedlagd och gavs för sista gången höstterminen 2012.

Övriga föreskrifter

Kursen ges med 70 % takt under första terminen (ht) och 30 % under andra terminen (vt). Moment 1 löper över båda terminerna.

Kursutvärdering sker enligt KIs lokala riktlinjer. Resultat och eventuella åtgärder återförs till studenterna på kurswebben.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Clinical handbook of psychological disorders : a step-by-step treatment manual

Barlow, David H.

4. ed. : New York : Guilford Press, cop. 2008 - 722 s.

ISBN:978-1-59385-572-7 LIBRIS-ID:10654616

[Sök i biblioteket](#)

Beck, Judith S.

Cognitive therapy for challenging problems : what to do when the basics don't work

New York : The Guilford Press, 2005 - 324 s.

ISBN:1-59385-195-2 LIBRIS-ID:10067717

URL: [Länk](#)

Svensk översättning: Beck, J. S. Kognitiv terapi för mer komplexa problem: när vanliga metoder inte fungerar. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag; 2007.

[Sök i biblioteket](#)

The therapeutic relationship in the cognitive behavioral psychotherapies

Gilbert, Paul (Ed.); Leahy, Robert L. (Ed.)

London : Routledge, 2007 - 292 s.

ISBN:978-0-415-38437-7 (hbk.) LIBRIS-ID:10411738

Valda kapitel. Läsanvisningar kommer att bifogas inför kursstart.

[Sök i biblioteket](#)

Roadblocks in cognitive-behavioral therapy : transforming challenges into opportunities for change

Leahy, Robert L.

New York : Guilford Press, cop. 2003 - xix, 364 s.

ISBN:1-57230-920-2 LIBRIS-ID:8957596

[Sök i biblioteket](#)

Miller, William R.; Rollnick, Stephen

Motivational interviewing : preparing people for change

2. ed. : New York : Guilford Press, 2002 - xx, 428 s.

ISBN:1-57230-563-0 (inb.) LIBRIS-ID:6385706

[Sök i biblioteket](#)

Norlén, Per; Lindström, Erik

Farmakologi

2., [utök. och omarb.] uppl. : Stockholm : Liber, 2009 - 384 s.

ISBN:978-91-47-09393-9 LIBRIS-ID:11438350

[Sök i biblioteket](#)

KBT inom barn- och ungdomspsykiatri

Öst, Lars-Göran

Stockholm : Natur & kultur, 2010 - 261 s.

ISBN:978-91-27-11509-5 (inb.) LIBRIS-ID:11171366

[Sök i biblioteket](#)

OBS obligatorisk:

Fass: www.fass.se

Läkemedelsboken:

<http://www.lakemedelsverket.se/overgripande/publikationer/listningar/lakemedelsboken/>

Diverse artiklar och kapitel som kommer att finnas tillgängliga för studenterna inför respektive kursmoments start.

Dessutom förväntas studenten läsa behandlingsmanualer som ingår på de teoretiska kurserna utifrån lärares anvisningar, samt i klientarbetet i samråd med respektive handledare.